

РЕЦЕНЗІЇ

СВОЄЧАСНЕ ТА НЕОБХІДНЕ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНЕ ВИДАННЯ
ПРО ВЧИНЕННЯ КОНСУЛОМ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ*

Раїса Мінченко

докторка юридичних наук, професорка,
заслужена юристка України, Голова ГО “Правовий вимір”
(Одеса, Україна)
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0926-2341>
raisa.m.2014@gmail.com

Рецензоване дослідження¹ є надзвичайно актуальним і відповідає вимогам сьогодення, оскільки мільйони громадян України тривалий час змушені перебувати в іноземних країнах в евакуації, що спричинена збройною агресією Російської Федерації проти України. Важко собі уявити ту неймовірну напругу, яку зараз витримують консульські і дипломатичні установи України в іноземних країнах, оскільки штати цих установ практично не змінилися, а кількість звернень громадян України збільшилася в десятки разів.

На перший погляд може здатися, що в роботі консулів немає нічого складного, і що їхня основна функція полягає у проставленні печаток на документах. Проте насправді тільки фахівці можуть уявити всю складність цієї роботи, адже консул має знати та застосовувати і законодавство України, і законодавство іноземної країни, і численні міжнародні акти.

Сам обсяг представленого дослідження доводить, що консульська діяльність із вчинення нотаріальних дій є складною та різносторонньою, якщо її виконувати належним чином.

Цей посібник можна визнати своєчасним і актуальним у контексті вступу України до Європейського Союзу (далі – ЄС), оскільки завдяки наведеному в ньому матеріалу ми наближаємося до розуміння правової системи ЄС та пізнаємо специфіку правових систем окремих країн, які входять до нього.

Щодо змісту посібника, то слід звернути увагу на те, що матеріал у ньому викладається системно, положення та авторські думки обґрунтовані, а висновки, до яких дійшли автори, не нав’язуються читачу, проте

* Рецензія на науково-практичний посібник (з практикумом) “Вчинення консулом нотаріальних дій: теорія і практика” за загальною редакцією докторки юридичних наук, професорки, заслуженої юристки України С. Фурси.

¹ *Вчинення консулом нотаріальних дій: теорія і практика. Науково-практичний посібник (з практикумом)* (Фурса С. заг ред, Юридика 2023) 934.

наводяться переконливі аргументи щодо їх істинності. Матеріал складний, адже процесуальна діяльність консула як комплексна діяльність вимагає глибоких знань норм матеріального права, зокрема міжнародного та іноземного, процесуального, оскільки саме за допомогою нотаріальної процедури реалізуються норми матеріального законодавства при вчиненні консулом нотаріальних дій. Цей науково-практичний посібник стане в нагоді не тільки консулам, які вчиняють нотаріальні дії, а й фахівцям, які займаються проблемами нотаріальної діяльності.

Зі змісту видання вбачається, що автори виконали величезну і кропітку роботу з аналізу не тільки українських джерел, зокрема інформації з сайтів консульських установ, а й іноземних і міжнародних джерел. Такий комплексний аналіз дає змогу сприйняти консульську діяльність із вчинення нотаріальних дій на новому рівні як у теоретичному, так і в практичному контексті. Зокрема, розроблені авторами проекти нотаріальних актів можуть знайти використання не тільки у консульських і дипломатичних установах України за кордоном, а й у діяльності нотаріусів. Так, приємно здивувала системність підходу до складання деяких нотаріальних актів, зокрема пропозиція фіксувати довіреності на посвідчення договору умови цього договору з наданням представнику повноважень тільки на підписання договору від імені довірителя. Такий спосіб гарантування прав довірителя як сторони за договором унеможливорює зловживання представником своїми правами.

Отже, теоретичні концепції авторів втілюються у реальних проектах нотаріальних актів, що робить цей посібник науково-практичним “радником” не тільки для фахівців і науковців, а й для пересічних громадян, які здатні перед зверненням до нотаріусів і консулів свідомо обрати той вид нотаріального провадження, який їм потрібен для реалізації своїх прав та інтересів.

Наведені та інші позитивні риси посібника дають змогу дійти висновку, що він є цікавим і корисним, висновки авторів є плідними для розвитку правничої науки, діяльності нотаріусів та консулів із вчинення нотаріальних проваджень, а також для законотворців, які займаються удосконаленням законодавства про нотаріат і консульську діяльність.

За напрямками використання цієї праці її можна рекомендувати студентам, аспірантам, викладачам і докторантам, оскільки у посібнику є Практикум для самостійної роботи, а в змісті вміщено велику кількість ідей, які можуть збагатити знання з правильного сприйняття законодавства у сфері вчинення нотаріальних проваджень. Нотаріусам і консулам ця книга може бути корисна для того, щоб застерегти їх від помилки у професійній діяльності, а також отримати важливу інформацію для самостійного підвищення кваліфікації, поліпшення професійних навичок у складанні проектів нотаріальних актів тощо.

Корисним цей посібник стане й для адвокатів та суддів, які стикаються з проблемами порушення прав громадян та юридичних осіб при наданні консулами нотаріальних послуг. З цією метою у Додатках книги наведена судова практика з розгляду справ, що виникають зі спорів вчинення консулом нотаріальних дій, надається мотивований аналіз таких судових рішень і пропозиції до вдосконалення законодавства.

Важливим і позитивним моментом цієї наукової праці є участь у авторському колективі практиків, зокрема почесних консулів іноземних країн в Україні, що збагачує потенціал цього видання.

Враховуючи викладене, можна привітати авторський колектив з успішним завершенням колосальної праці і побажати подальших успіхів та натхнення в їхній плідній і корисній на благо України роботі.

Вчинення консулом нотаріальних дій: теорія і практика: науково-практичний посібник (з практикумом) / С. Я. Фурса, Є. І. Фурса, Є. Є. Фурса, М. М. Дякович, М. М. Мальський ; за заг. ред. докторки юридичних наук, професорки, заслуженої юристки України Фурси С. Я. – Одеса: Юридика, 2023. – 934 с.

Пропонована науково-практична праця присвячена аналізу діяльності консула з вчинення нотаріальних дій, зокрема, процесуальних відносин, які виникають між суб'єктами нотаріального провадження, компетенції консула щодо вчинення нотаріальних дій, нотаріальної процедури, яка уособлює певні правила вчинення консулом нотаріальних проваджень, зокрема, загальні, які стосуються усіх нотаріальних проваджень, спеціальні правила, відповідно до яких консул вчиняє певні види нотаріальних дій, зокрема, посвідчення правочинів, що виникають із спадкових, сімейних правовідносин та інших видів правочинів, вжиття охоронних заходів, посвідчення та засвідчення безспірних юридичних фактів та надання документам виконавчої сили. У посібнику приділено увагу застосуванню законодавства України та іноземного права, норм міжнародних договорів, конвенцій, запропонований авторський аналіз багатьох нормативних іноземних актів як матеріального, так і процесуального права.

Посібник розрахований на підвищення кваліфікації консулів, викладачів, має викликати інтерес у нотаріусів, адвокатів і суддів, оскільки у ньому проаналізована нотаріальна, консульська, адвокатська та судова практика. Корисним він має стати й для студентів, аспірантів при вивченні таких навчальних дисциплін як: “Вчинення консулом нотаріальних дій”, “Нотаріальний процес”, “Міжнародний нотаріальний процес”, “Транснаціональний нотаріальний процес”, “Консульське право”.

У посібнику є практикум для проведення семінарських занять, витяги із нормативних актів, проекти процесуальних документів та судова практика.